

באותו שבוע בו התפרסמו בארץ שירי הלל ל"ישראל-היפה"
בקולומביה — התפרסם בבוגוטה מאמר
ביקורת חריף על פעולות הסיוע של תה"ל שם

בדיונות בקולומביה

המסורת של הקהילות הכפריות. הסיוע התעלם לגמרי מהפיתוח הסוציאלי, התבסס רק על עקרונות כלכליים מופשטים, שלא ניתן היה ליישם במיסגרת המקומית.

● רוב הסכמים לא ידעו את השפה. "כמעט כולם באו לקולומביה כדי ללמוד ולעשות ניסויים על חשבוננו."

● בגלל ויכוחים מיותרים, חל עיכוב בפיתוח רשת ניקוז בסאנטה-לוסיה, שגרם לשטפונות ולנזקים עצומים לחקלאים באזור.

● היה צורך בהבאת מומחים מינהליים זמניים מיותרים, נוסף לצוות המשלחת הישראלית. גם אלו וגם אלו עשו בעצמם דבר אחד: אימצו לעצמם את הפיתרונות שהעלו החקלאים המקומיים.

● הגידולים הזמניים שפותחו בעזרת סיוע ישראלי, כגון כותנה, שומשום וענב, ניות, היו באיכות נמוכה מאלו שגודלו על ידי החקלאים המקומיים.

מאות מיליוני הדולרים שלה נועד כולו ל- מטרה אחת: לשקם את רבבות החקלאים מזיהרעב בארץ זו.

לא מתייעצים עם הנוסח

אחת התוכניות הגרנדיוזיות ביותר של אינקורה היתה מיבצע אטלנטיקו 3 — התוכנית בה זכתה תה"ל.

עד שהגיעה תה"ל, פעל בקולומביה, כי תחום האגרארי, מומחה ישראלי יחיד — יוסף שחר, ליד ארגונייה, חבר קיבוץ מפלסים, שייעץ לאינקורה בנושא גידול הדרים. כאשר נכנסה תה"ל לקולומביה, קיבל את הפיקוד ראש המשלחת של תה"ל, המהנדס חיים בן-עזרא. שחר, שעד אז היה איש מש"ב — מחלקת סיוע החוץ של משרד החוץ — סונף עתה למישלחת תה"ל. כי

שנת 1967 זכתה חברת תה"ל בימי רז בינלאומי לביצוע עבודת-פיתוח אדיר רחמימים במדינת קולומביה שבאמריקה הדרומית. לפני שבועות מספר, שלוש שנים לאחר מכן, הכריז בקולומביה אגוסטין רפורה ברנאל, אחד האחראים לפיתוח הרפורמה האגרארית במדינה והאיש שלמעשה הומיץ את תה"ל:

"יש להתחיל באופן מיידי בפירוק הסיוע הנוכחי של תה"ל."

האמריקני המכוער והישראלי היפה

ניגוד דרמות, שהתפרסמה ברחבי העולם, של האמריקני המכוער, התי פתחה בישראל, ב-22 שנות קיום המדינה, האגדה בדבר הישראלי היפה, זה המסייע למדינות זרות ברחבי העולם: אחד מהחבריה — טיפוס של קיבוצניק שאינו מסתפק ב"חלוקת הוראות, אלא מפשיל שרוולים ועובד עם הילידים — בעל-מיקצוע מעולה, בעל

Denuncian la asesoría extranjera en Incora

La asesoría de Israel a los proyectos de desarrollo del Incora no se justifica ni por sus realizaciones ni por su enorme costo, sostiene el director del Proyecto Atlántico en una carta de renuncia y de denuncia de tal asistencia técnica.

Agustín Valero Bernal, director del proyecto más importante del Incora, Atlántico No 3, afirma que el trabajo de los asesores judíos en Colombia los habría podido hacer

fundamentales, errores de concepto por desconocimiento de la idiosincrasia y el ancestro de las comunidades rurales colombianas.

"Esa asistencia ha relegado por completo el desarrollo social y ha cimentado todo el sistema de asesoría sobre postulados puramente económicos, técnicos, extraños a nuestro medio."

"La mayoría de los técnicos que han venido a asesorar al Incora desconocen el idio-

באמצע תיאודור בראון, מהנדס הממונה ב"תל-אביב על ריכוז צוות תה"ל בקולומביה, מודה שיש אמת בהאשמות אלה שהן מוגזמות. "קשה לקבוע את מידת ההצ'חה, מאחר שהעבודה עדיין באמצע", קבע.

טר היון בעלות אופי פוליטי. עם התפטרותו, החליט ברנאל לעשות הון פוליטי לעצמו, בפרטו על הנימה הלאומנית של השתעבדות לזרים.

כלומר, הקולומביאני שיקר? לא בריוק, מודה בראון. יש משהו בדבריו. אך הוא הגויס. "זהו פרויקט עצום, המתמשך על פני שטחים אדירים ותקופה של חמש שנים. רק סביר ונורמלי הוא שי יארעו בו תקלות. משימת אטלנטיקו 3 היתה ללמד את הקולומביאנים חקלאות יעילה ב"אמצעות חוות ומושבאים קיבוציים. מטרה זו הושגה. עם תקלות — אך הושגה."

"קשה בשלב זה לבוא ולמדוד את מידת ההצלחה", מסכם בראון, ליד אירלנדה, בעל עיניים כחולות, מצח רחב, דיבור איטי ו"מיבטא אנגלו-ספני". אנו באמצע העבודה.

כשלונות — אבל לא נורא

מה בדבר הטענה של חוסר ידיעת ה"שפה"?

זה נכון. אבל אחרי חצי שנה הישראליים כבר יודעים את השפה. ובכלל, היה מנהל פרויקט אחד שכן ידע ספרדית. והגידולים שלא הצליחו?

בראון: "היו אמנם גידולים שנכשלו, אבל זה צפוי. לעולם אין לדעת כיצד יעלו גידולי לים בפעם הראשונה."

מסביר גבי אשכנזי, כלכלן חקלאי, שי שימש תקופת-מה כעוזרו של בן-עזרא ב"קולומביה: "ההורים והשומשום דווקא הצ'ליחו, בקנה-מידה של רמה טרופית. בארץ לא היינו מסתכלים אפילו על פרי כזה, אבל בשביל האקלים שם זה נחשב יפה. מלבד זה, הקרקע היתה מלוחה. ניסיונו לשי"טוף אותה, אבל זה לא הצליח כל-כך. לי"סיכום: היו כישלונות — אבל לא מחפירים."

אם כך, מדוע התפרסם האחראי הקולומביאני על אטלנטיקו 3 ברעש ומהומה כאלו? לאשכנזי הסבר קצר ותמציתי: "הוא משוגע."

זוהי הכתבה בגליון התשיעי לינואר של העיתון הקולומביאני "אל-טיאמפו". בה התפרסמו קטעים מהאשמותיו של אפוסטין ולארו ברנאל, מנהל התוכנית לפיתוח אגרארי שאותה הוזמנה תה"ל לבצע. לטענת אנשי תה"ל, היתה להאשמות אלו משמעות פוליטית טהורה.

● אם הגיעו באיזור רפלו, למשל, לתוצאות גידולים טובים, הרי זה בגלל ה"ניסיון החקלאי העשיר של החקלאים המקומיים שם."

זיכרון בעל-הבית

ברנאל התפטר לאחר שתלונותיו לא נתקבלו. קבע הוא במכתב התפטרותו, בו תבע גם להפסיק כליל את פעולת תה"ל: "אין להתקשר בחוויסיוע, אלא במיקרים שהיכח כי בעל-מיקצוע קולומביאניים אינם מסוגלים לבצע את העבודה. אם יש צורך בסיוע — יש לקבלו במדינות שכנות, בעלות אופי ורקע דומה, כמו בראזיל, מקסיקו או צ'ילה. כל כיוון סיוע החוץ של קולומביה הוא משבוש, ואינו עונה כלל על מטרות הרפורמה האגרארית."

לדברי ברנאל, לא טרחו אנשי תה"ל להתחשב בדרישותיו, בגלל העובדה שמימון הפרוייקט נעשה על-ידי הבנק העולמי — ובעל המאה הוא בעל הדעה. "אולם פיתוח אמיתי יכול להיות רק פיתוח עצמי", כתב הוא. "חבל שהגופים הבינלאומיים שדאגו לממן לנו עבודות אלו, אינם מבינים זאת."

טענות נכונות — אך מוגזמות

תל-אביב, הגיב השבוע על האשמות אלו תיאודור בראון, המהנדס הממונה על ריכוז צוות תה"ל בקולומביה. שתי תשובות עיקריות היו בפי בראון. הראשונה: האשמותיו של הממונה שהת-

המאמר המשמיץ

מקביל, המשיך להיות יועצה של אינקורה בתחום הדרים.

עם תחילת עבודתה של תה"ל, התפתחו בין בן-עזרא לשחר יחסים מתוחים. בן-עזרא לא ראה בעין יפה את העובדה ש"אנשי אינקורה, במקום להתייעץ איתו, ראש המשלחת, היו מתייעצים עם שחר — גם בנושאי עבודת המשלחת, לא רק בתחום הדרים.

התוצאה: שחר לא זכה לסיים את תקופת שליחותו. חודשים מספר לפני תום זמנו, נשלח תורה לארץ.

"באו ללמוד ער חשבוננו"

מרוץ העריפה הנהלת אינקורה את שחר על פני בן-עזרא?

שני הצדדים לא דנו בזאת בפומבי, אולם את דעתו על עבודת תה"ל גילה מנהל א"ט לנטיקו 3, ברנאל, כאשר התפטר בראשית החודש מתפקידו. מאחר שהוא היה פקיד בכיר ביותר, מועמד לתפקיד חבר הנהלה המרכזית של אינקורה, הירדה התפטרותו ברבים, וקטעים ממכתב התפטרותו הגיעו לעיתון רב-התפוצה אל-טיאמפו.

בין האשמותיו של ברנאל:

● הסיוע הישראלי לתוכנית הפיתוח של אינקורה אינו מוצדק — לא מבחינת הישגיו, לא מבחינת הוצאותיו העצומות. ניתן היה לבצע עבודות אלו טוב יותר על-ידי צוותים מקומיים.

● הסיוע הישראלי גרם לליקויים יסודיים, בגלל אי-הכרת המינהגים המיוחדים

עיטור

חיים בן-עזרא, (מימין) ה"בוס הישראלי של משלחת בניגוד להאשמות ש"עזרא בתמונה זו כשהוא מקבל את העיטור הגבוה ביותר של קולומביה, מדי שר החקלאות של ארץ זו, "על תרומתו לפיתוח חה החקלאי האנושי והכלכלי של קולומביה."

כושר איתור מבריק וכושר עבודה בלתי רגיל. בקיצור — יפה יפה, אבל סופרמן.

הפצצה שהטיל ברנאל הוכחה, שכמו ב"כל האגדות, גם בנו יש קצת אי-דיוקים. לא תמיד, מסתבר, מסתכלים על הישראלי היפה בעין יפה.

את המיכרו הבינלאומי לפרוייקט האמור הוציא הבנק העולמי, שמימן אותו. בצד ה"קולומביאני עמדה בראש המיבצע חברת אינקורה, האחראית בקולומביה לכל נושא הרפורמה האגרארית במדינה. חברה זו מקיבלה, כמעט ובהשכיבותה, לק"ל ולקרן היסוד בארץ-ישראל בימים שלפני קום ה"מדינה.

אחרי הממשלה, אינקורה היא הגוף הח"שוב ביותר בקולומביה: בסמכותה להחרים קרקעות ולחלקן לאיכרים עניים — שאינם בעצם אלא אריסים — לפתח איזורים צחיחים, להקים מיפעלי מים, וכדומה. תקציב